

НАЦИОНАЛЕН КОНКУРС ЗА НАГРАДИ „ИКОНОМИКА НА СВЕТЛО” ЗА 2021 Г.

НОМИНАЦИИ

Категория „За нормативен акт или административна практика, които водят до ограничаване на сивата икономика и подобряване на бизнес средата“

	Номинация	Мотиви за номинация
1.	ЗИД на Закон за данъка върху добавената стойност (ЗДДС) от 22.12.2021 г., внесен от Любомир Каримански, Ива Митева, Андрей Гюров, Георги Свиленски и Георги Ганев	Законопроектът направи възможно до края на 2022 г. да се запази намалената данъчна ставка в размер на 9 % за хотелиерски, туристически, ресторантьорски, кетъринг и свързани с използване на спортни съоръжения услуги, доставка на книги, храни, бебешки пелени и други (чл. 66 от ЗДДС). Чрез тази мярка трайно и устойчиво бизнесът в България получава стимул от страна на държавата да работи и да генерира оборот в условията на здравна криза, предизвикана от пандемията от COVID-19, при „чисти“ и открити условия. Приетият законопроект спомага за изсветляването на обхванатите сектори, ограничава укриването и насърчава изплащането на ДДС в пълен размер в условията на криза.
2.	Стратегия по заетостта на Република България 2021-2030 г., приета с Решение № 515 на МС от 15.07.2021 г., по предложение на Министерство на труда и социалната политика	В Стратегията са предвидени като отделни приоритети с конкретни мерки: 1. Дейности за насърчаване прилагането на новите форми на труд, подобряване на гъвкавостта и сигурността на работните места, осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и развитие на корпоративната социална отговорност. 2. Дейности за справяне с недеклаирания труд и повишаване на социалната сигурност. 3. Адаптиране на работните места и защита на работещите в условия на пандемия. По този начин, тя спомага за ограничаване на недеклаираната заетост в България и съответно – за намаляване на сивия сектор.

3.	<p>Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-18 в ДВ бр. 17/26.02.2021 г. за регистриране и отчитане на продажби в търговските обекти чрез фискални устройства, изработена от Работна група</p>	<p>Последните изменения и допълнения на Наредба № Н-18 за регистриране и отчитане чрез фискални устройства на продажбите в търговските обекти, изискванията към софтуерите за управлението им и изисквания към лицата, които извършват продажби чрез електронен магазин, са резултат от широка дискусия и обществено обсъждане, като най-активна беше дейността на работната група от експерти на НАП и представители на редица браншови организации и производители на СУПТО и фискални устройства. Всичко това доведе до намаляване на напрежението, подобряване на бизнес средата и облекчаване изпълнението на задълженията му по отчитане на продажбите.</p> <p>Предложенията за промени в Наредба Н-18 са изготвени в процеса на конструктивен диалог, чиято основна цел бе ефективно и без сътресения за бизнеса да се приложат измененията в ЗДДС, които позволяват на лицата, отчитащи продажбите чрез фискален бон и използващи софтуер за управление на продажбите, да ползват софтуер по избор, а не само изработен от доставчици, включени в публичния списък на НАП. Прецизирани са разпоредбите в Наредбата, намалени са административните тежести за бизнеса и е гарантирано запазването на конфиденциалността на информацията.</p> <p>За дружествата, които вече бяха внедрили софтуер, включен в публичния списък на НАП, преди измененията на Наредба Н-18 от 2021 г., са предвидени редица облекчения, като ускорено възстановяване на ДДС, ускорена амортизация за компютри, периферни устройства за тях или мобилни телефони, на които е инсталиран такъв софтуер. Облекчение за бизнеса е също, че принудителната административна мярка „Запечатване на обект“ няма да се прилага за обект, в който търговецът използва софтуер, включен в публичния списък на НАП, когато за първи път е установено нарушение за неиздаване на документ за продажба.</p>
4.	<p>РМС № 739 от 26.10.2021 г. за одобряване на програма за компенсиране на небитовите потребители на електроенергия</p>	<p>Министерският съвет и социалните партньори в диалог и тясно сътрудничество изработиха и продължават да прилагат механизми за компенсиране на небитовите потребители за преодоляване на непланирания, безпрецедентен ръст на цената на електрическата енергия. Това позволява на организациите да се справят с шоковото поскъпване на тока, без да се налага да прибегват до сиви практики – като избягването на данъци, плащания в плик и други и по този начин допринася за изсветляване на икономиката.</p> <p>Механизмът за компенсиране на небитовите потребители ръста на цената на електрическата енергия е пример за институционален подход към значителен обществено-икономически проблем и за приемственост между различни формати на Министерския съвет като институция. Решение № 739 от 26.10.2021 г. е прието от служебно правителство и доразвито като механизъм от действащия Министерски съвет.</p>

Категория „За личност или организация, допринесли за ограничаване и превенция на неформалната икономика посредством активна позиция“

№	Номинация	Мотиви за номинация
1.	Агенцията по заетостта, като водещ партньор за България в общоевропейската кампания на Европейския орган по труда за сезонна работа „Права през всички сезони“	За да повиши осведомеността на трансграничните сезонни работници за техните права, Агенция по заетостта и EURES мрежата в България, като водещ партньор за страната ни в общоевропейската кампания на Европейския орган по труда за сезонна работа „Права през всички сезони“ и съвместно със своя основен партньор в кампанията – Главна инспекция по труда, организира информационна кампания в социалните мрежи, както и поредица от срещи в страната, за да повиши информираността и да обърне по-специално внимание на необходимостта от насърчаване на справедливи и безопасни условия на труд за сезонните работници, наети в страните от ЕС. За целите на кампанията и за провеждане на информационните събития като партньори бяха привлечени и редица други заинтересовани институции, които предоставиха актуална информация спрямо своите компетенции.
2.	Асоциация свободен енергиен пазар – за действията си за насърчаване прилагането на Регламент (ЕС) 2019/943 по отношение на пазара на електроенергия в България	Асоциация свободен енергиен пазар (АСЕП) отстоява позиции, допринасящи за ограничаване злоупотребите в енергетиката и за защита на пазарния принцип. По-важните аспекти, които АСЕП изтъква, са: усъвършенстване на законовата и нормативната рамка в сектор електроенергетика, включително реформиране на балансиращия пазар, условия за конкуренция при предлагането на услуги по снабдяване на крайни клиенти, осигуряване на ликвидност и разнообразие от продукти на различните сегменти на БНЕБ ЕАД; гарантиране предлагането и продажбата на цялото енергийно производство в страната по конкурентен начин и в условията на равнопоставеност за всички участници на електроенергийния пазар; активен диалог и включване на пазарните участници в процеса по обсъждане и изготвяне на секторни политики .
3.	Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ – за принос в ограничаването на недекларираната заетост посредством подобряване на контролната функция	През 2021 г. Инспекцията по труда представи иновативен метод за контрол – чрез въпросници за самоконтрол, който позволява на работодателите сами да установят несъответствията и да ги отстранят преди евентуална физическа проверка. Тематиката на част от въпросниците е свързана с разпоредбите, регламентиращи законосъобразното наемане на работна сила. Методът позволява работодатели, които не са проверявани на място, също да предприемат мерки за подобряване условията на труд в своите предприятия и да повишат информираността си относно законовите си задължения. При проверки на работодатели, които са получили подкрепа за запазване на заетостта, инспекторите по труда задължително следят за изпълнението на задълженията им, свързани с правото за получаване на компенсация за това.

		Проверени са 33 000 предприятия с персонал над 1,4 милиона души, като са установени почти 3000 работници без трудови договори – 0,215 % от проверения персонал. Засилената контролна дейност на ГИТ е довела и до намаляване на обема на забавените заплати през 2021 г. спрямо 2020 – 7 милиона през 2021 срещу 11 милиона през 2020 г.
4.	„Пейсера България“ АД – за платформа за легални и проследими дигитални разплащания	Paysera.bg предлага изцяло дигитални платежни услуги и въвежда нови методи на плащане онлайн, с които да се ограничат плащанията в брой. Така компанията се стреми да осигурява по-голяма прозрачност, с което да се намалят порочните практики. Платформата изисква пълна идентификация на клиентите, физическите и юридически лица, и навременно актуализиране на информацията за техните финансови дейности. Това подпомага предотвратяването на финансови измами и кражби на самоличност, както и помага да се гарантира сигурността на клиентските средства. Както входящите, така и изходящите парични преводи през Paysera могат да бъдат проследявани и задържани за проверка, тъй като платформата следва стриктни процедури в борбата срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма. Тя ограничава преводи от и към дружества, опериращи на криптоборси, заради невъзможността за доказване на произхода на средствата.

Категория „За журналист или медия, допринесли за промяна на обществените нагласи към нетърпимост към неформалната икономика“

№	Номинация	Мотиви за номинация
1.	БНТ 1 и предаването „Още от деня“ - за цялостен принос на предаването за отразяването на теми за ограничаване и превенция на неформалната икономика	Публицистичното предаване на БНТ 1 „Още от деня“ дава първите коментари на горещите теми от деня. Всеки делник екипът на предаването търси първите реакции по най-важните събития. „Още от деня“ предлага топ гости и преки включвания, различни гледни точки и гарантира най-добрия анализ.
2.	Българска телеграфна агенция – за актуално и многостранно отразяване на проблемите и постиженията, свързани с дейностите по ограничаване и превенция на неформалната	БТА определено е една от медиите, допринесли в най-голяма степен за промяна на обществените нагласи към нетърпимост към неформалната икономика. БТА следи и редовно оповестява предприетите комплекс от мерки за изсветляване на икономиката, чиято цел е от една страна да се защитят трудовите и осигурителните права на работещите, а от друга да се създадат условия за лоялна конкуренция между предприятията. БТА подчерта и подробно разясни значението на приетите промени в Кодекса на труда за ограничаването на недекларирания труд, с които за първи път се

	<p>икономика, както и формиране на обществена нетърпимост към сивия сектор</p>	<p>регламентира наказанието за повторно и системно извършване на подобни нарушения. Справянето с недеklarирания труд, пандемията и силната потребност от сигурност и предвидимост, довели до промяна на отношението на хората към реалното деклариране на труда и доходите, са безспорно едни от най-категоричните и ефективни материали на Българската телеграфна агенция. БТА редовно оповестява и данните на композитния индекс “Икономика на светло”.</p>
<p>3.</p>	<p>Васил Иванов, Нова ТВ – за поредицата от репортажи/журналистически разследвания, свързани с прехвърлянето на фирми дължащи милиони данъци на социално слаби граждани</p>	<p>Прехвърлянето на фирми с големи данъчни задължения на социално слаби и обикновено неграмотни хора, известни като „бушони“, се превърна в мода през последните 15 г. Срещу 200-300 лева на ръка, предоставяйки личната си карта, тези хора подписват документи, с които купуват съответната фирма. Така длъжници стават те и НАП няма как да си вземе данъците. Дългове от тази фирма по същата причина не могат да си върнат и частни кредитори. Чрез законодателни промени държавата се опита да спре тези схеми. Случаите намаляват, но екипът на Нова прави разследване и попадат на следата, според която социално слаб мъж притежава 57 фирми с разнообразна дейност. Това е поредният случай, в който схемата с прехвърлянето на задължени фирми на хора-бушони, ощетява гражданите с десетки милиони. Ощетява и частни кредитори. Прикрива и истински собственици на фирми. Бушоните им винаги избягват наказателна отговорност, представяйки се за жертви, подведени да подпишат нещо, без да знаят какво. Но разследването на Нова ТВ показва, че това не е така.</p>
<p>4.</p>	<p>„Денят с Веселин Дремджиев“ – предаване по ТВ1 – за събирането и отразяването на различните гледни точки по отношение на борбата с неформалната икономика</p>	<p>Номинацията е за цялата концепция на предаването, което отразява по различен и винаги обективен начин борбата с неформалната икономика. „Денят с Веселин Дремджиев“ е коментарно-аналитичен поглед към най-важните и интересни актуални теми в България и по света. Неговата сила е в това, че дава възможност на зрителите да разбират причините за едно събитие. То винаги се стреми да дава обективна оценка на политико-икономическите събития у нас и по света. Веселин Дремджиев е журналист, с богат опит, който започва своята кариера като репортер в програма „Хоризонт“ на Българското национално радио и вестник „Отечествен фронт“. Завежда международния отдел във вестник „Народна младеж“, репортер и водещ на централната информационна емисия „По света и у нас“ на Българската национална телевизия. Работи в Радио „Франс Интернационал“, Ефир 2, ТВ 7. Директор е на новините в телевизия България Он Еър (2012–2016) и водещ на коментарното предаване „Денят он ер“ (до 01.02.2016 г.). Гостите и темите в предаването винаги са подбрани много внимателно, показвайки няколко гледни точки.</p>